

Communicatie binnen de directe en indirecte wereld

Afgelopen zomer ontving taal filosoof Emar Maier de prestigieuze Europese ERC Starting Grant voor onderzoek naar directe en indirecte rede in natuurlijke taal. Budget: 680.000 euro.

Bij de RUG werken in totaal vier jonge onderzoekers die in 2010 zo'n subsidie van de European Research Council hebben gekregen. Het doel van het ERC-programma is het stimuleren van grensverleggend onderzoek op basis van excellentie. Maier, voorheen onderzoeker aan de Radboud Universiteit Nijmegen, voert zijn ERC-project uit bij de Faculteit Wijsbegeerte in Groningen.

Autisme

'Ik ben eigenlijk echt een theoretische academicus, ik heb nooit buiten de universiteit gewerkt, en heb daarbinnen ook nog een extreem theoretische achtergrond - wiskunde, klassieke talen, filosofie en taalkunde.' Hij klinkt bijna verontschuldigd, in zijn huis in Groningen-Zuid. 'En toch staat taal filosofie als wetenschap midden in de maatschappij. Theoretische taal filosofen dragen bij aan menig praktische oplossing,' vertelt Emar Maier gedreven.

'Neem autisme,' vervolgt hij. 'Autisme is een stoornis in de informatieverwerking van de hersenen. Informatie die via de zintuigen binnenkomt wordt bij mensen met autisme anders verwerkt. Zij hebben moeite om de details die zij waarnemen te verwerken tot een samenhangend geheel. Voor behandeling is vroege diagnose noodzakelijk. Het fijne moet nog onderzocht worden, maar het is duidelijk dat er een relatie ligt tussen bijvoorbeeld direct en indirect taalgebruik en het ontwikkelen van de persoonlijkheid van een kind. Kinderen die vanuit direct taalgebruik ("Jan is ziek") indirect taalgebruik hanteren ("Ze zeggen dat Jan ziek is"), geven blijk van een natuurlijk en logisch begrip dat er, buiten het kind, andere mensen zijn die een eigen gedachtenwereld hebben. In

de taal filosofie noemen we dat de "Theory of Mind". Het kind begrijpt dat wat het zelf wil niet per definitie iets is wat de ouders ook willen. Er zijn onderzoekers die beweren dat een verstoring van deze "Theory of Mind" aan de basis ligt van het ontwikkelen van autisme.'

Gebarentaal

'Of neem het onderzoek naar gebarentaal in Nederland. Ook een van mijn sociale onderzoeksthema's. Wetenschappelijk onderzoek naar gebarentaal is belangrijk, omdat er nog veel misverstanden bestaan over de status van gebarentaal. In veel Europese landen is gebarentaal erkend als eigen officiële taal in het land. In Nederland niet. Hier wordt gebarentaal nog steeds gezien als een slap aftreksel van de Nederlandse taal met wat uitbeelding in gebaren. Volstreekte onzin. Gebarentaal is een eigen taal met een hele andere grammatica dan het Nederlands, met andere woordvolgorde, andere vormen van werkwoordverbuiging. Met mijn onderzoek wil ik bijdragen aan de emancipatie van gebarentalen en dovencultuur en daarmee een stem geven aan de gebruikers.' Maier, voorheen onderzoeker aan de Radboud Universiteit Nijmegen, voert zijn ERC-project uit bij de Faculteit Wijsbegeerte in Groningen. Van Land van Maas en Waal richting Waddenzee. Een bewuste stap? Maier: 'De Faculteit Wijsbegeerte van de RUG is heel sterk op het gebied van logica, daar sluit mijn onderzoek naadloos op aan. Een ander sterk punt binnen de RUG is de sterke expertise die er is op het gebied van kindertaal en kindertaalonderzoek bij de Faculteit Letteren. Daar maak ik graag gebruik van. Aan de slag!'

www.rug.nl/staff/e.maier